

ČESKÁ REPUBLIKA

Česká školní inspekce

Pardubický inspektorát - oblastní pracoviště

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Základní škola Pardubice – Polabiny, Npor. Eliáše 344

Npor. Eliáše 344, 530 09 Pardubice – Polabiny

Identifikátor školy: 600 096 327

Termín konání orientační inspekce: 12. – 18. únor 2002

Čj.	102 086/02-2651
Signatura	oj2cv105

CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Základní škola Pardubice – Polabiny, Npor. Eliáše 344 je příspěvkovou organizací. Základním koncepčním materiálem školy a východiskem pro plánování je vzdělávací program Základní škola čj. 16 847/96-2. Ve škole jsou (od šestého ročníku) i třídy plnící učební plán vzdělávacího programu Základní škola pro třídy s rozšířeným vyučováním matematiky a přírodovědných předmětů čj. 21 968/96-22. V letošním školním roce školu navštěvuje 674 žáků rozdělených do 28 tříd.

Škola má výborné prostorové a materiální podmínky pro výchovu a vzdělávání i mimoškolní činnost žáků. V letošním školním roce se výuka a výchova uskutečňuje ve 28 kmenových třídách, v 9 odborných pracovnách, 2 dílnách, 2 tělocvičnách s využitím kvalitně vybaveného sportovního areálu školy. V posledních letech probíhá proces postupné výměny učitelů odcházejících do starobního důchodu za absolventy pedagogických fakult. Snahou ředitele školy je dosáhnout toho, aby výuka všech předmětů byla uskutečňována pouze vyučujícími s odbornou a pedagogickou způsobilostí.

Orientační inspekce byla zaměřena zejména na průběh vzdělávání v přírodovědných předmětech. V termínu inspekce se žáci účastnili dlouhodobě plánovaných výchovně vzdělávacích akcí (v rámci vzdělávacího projektu Příroda kolem nás to byla výstava Fauna České republiky, dále probíhal plavecký výcvik žáků 3. a 4. tříd, besedy s příslušníky Městské policie Pardubice a bruslení na zimním stadionu), což kladlo náročnost na školní inspektory při výběru tříd k provedení hospitací.

HODNOCENÍ PRŮBĚHU A VÝSLEDKŮ VZDĚLÁVÁNÍ

Matematika v 1. – 5. ročníku

Týdenní hodinová dotace všech sledovaných předmětů je v souladu s učebním plánem realizovaného vzdělávacího programu. Výuka jednotlivých předmětů vychází z učebních osnov a je plánována prostřednictvím tematických plánů. Příprava pedagogů na vyučovací hodiny byla převážně kvalitní, promyšlená.

Výuka je vedena kolektivem učitelek, ve kterém má většina požadovanou pedagogickou a odbornou způsobilost pro výuku na prvním stupni základní školy. Vzdělávací proces probíhá v příjemném prostředí kmenových tříd. Ve vyučovacích hodinách žáci převážně pracovali s učebnicemi a pracovními sešity. Přínosem sledovaných hodin byly nakopírované texty, práce s foliemi a počítadly. Didaktickou techniku vyučující v hodinách nevyužívaly. Zařazování relaxačních činností nebylo vždy součástí vyučovacích hodin, opomíjeno bylo zejména v nižších ročnících.

Hodiny matematiky se vyznačovaly střídáním metod a forem práce (frontální a samostatná práce). Vyučující předkládaly učivo přehledně a věcně správně, dostatek času věnovaly opakování a procvičování učiva. Pevně ve vyšších ročnících docházelo k funkčnímu zařazování skupinové práce. Přínosem v jedné hodině bylo využití kalkulaček žáky při sebehodnocení samostatné práce. Kladem byly připravené úkoly navíc, kterých využívali bystřejší a rychlejší žáci. Při zadávání úkolů byla respektována zásada přiměřenosti, voleno vhodné pracovní tempo. Častou zpětnou vazbou si učitelky ověřovaly zvládnutí učiva či pochopení nové látky. V hodinách byl patrný individuální přístup a pomoc jednotlivým žákům.

Vstupní motivace ze strany vyučujících nebyla opomíjena. K výkladu nové látky žáci přispívali svými zkušenostmi, bylo ověřováno porozumění obsahu učiva. V závěru sledovaných hodin nezbyl vždy dostatek času na závěrečné shrnutí a hodnocení žákovských výkonů.

Celková atmosféra hodin byla pozitivní a přátelská. Průběh výuky jedné hodiny byl narušen nekázní žáků, která pramenila z malé pedagogické zkušenosti vyučujících (tři měsíce praxe).

V matematice 1. – 5. ročníku výrazně převažují pozitiva, celkově je kvalita vzdělávání velmi dobrá.

Prvouka a vlastivěda

Vyučování probíhá podle platných učebních osnov přijatého vzdělávacího programu. Časové dotace sledovaných předmětů odpovídají učebnímu plánu, členění učiva v jednotlivých ročnících je v souladu s učebními osnovami.

Skutečnost, že některé z vyučujících nesplňují úplné kvalifikační podmínky pro výuku na 1. stupni, nemělo ve většině případů vliv na kvalitu výuky.

Vyučování probíhalo v kmenových třídách, které jsou vyzdobeny pracemi žáků, pomůckami a obrazovým materiálem, který většina učitelek využívá při výuce. Žáci pracovali s učebnicemi, pracovními sešity, pracovními listy a tabulkami se stíracími fixy. V hodinách byly využity knihy, encyklopedie a názorné pomůcky, které pomáhaly žákům k lepšímu zapamatování procvičovaného učiva a k vyvozování učiva nových poznatků.

Organizace většiny hodin byla promyšlená a z jejich průběhu vyplývalo, že na ně byly učitelky dobře připraveny. Dávaly žákům jasné a srozumitelné pokyny a dbaly na dodržování předem stanovených pravidel. V kvalitněji vedených hodinách efektivně střídaly a zařazovaly pro žáky pestré a zajímavé činnosti při opakování i při probírání nového učiva. Vycházely ze znalostí, které si žáci již osvojili, a vedly je ke schopnosti aplikovat učivo do praktického života. Záporům některých hodin byla převaha řízeného rozhovoru učitelky, kde chyběla rozmanitost vyučovacích metod. Snahou všech vyučujících byl individuální přístup. Slabší žáci měli možnost ve většině případů dokončit zadanou práci, pro rychlejší a nadanější žáky měly vyučující připraveny doplňující úkoly, což ve většině hodin umožňovalo všem žákům úspěšné uplatnění. Převahou všech hodin byl frontální způsob výuky. Práce ve skupinách a kooperativní způsob učení byl zařazen v jedné zhlédnuté hodině.

Ve všech hospitovaných hodinách byla vytvořena vstřícná pracovní atmosféra, žáci byli nenásilně motivováni poznatky z praxe a zajímavostmi vztahujícími se k učivu. Ve většině hodin se žáci aktivně podíleli na jejich průběhu. Shrnutí a zápis nového učiva vytvářeli společně s vyučujícími. Pozitivní bylo ocenění snahy i pokroku u žáků dle jejich individuálních dispozic. Hodnocení v notýscích a žákovských knížkách je z hlediska četnosti a forem optimální.

Stanovená pravidla vzájemné komunikace mezi učiteli a žáky byla většinou respektována. V některých hodinách nebo jejich částech, kdy převažovala verbální dominance vyučujících, byl slovní projev žáků minimální. V jiných byla pozornost cíleně věnována diskusi a rozvoji komunikativních schopností. Žáci byli vedeni k přesnému vyjadřování a užívání odborné terminologie. Vyučující vytvářely podmínky pro vývoj pozitivních vztahů, prostředí důvěry a přiměřené tolerance.

Celkově je kvalita vzdělávání prvouky a vlastivědy v 1. - 5. ročníku na velmi dobré úrovni.

Matematika v 6. – 9. ročníku

Hospitace byly uskutečněny ve třídách plnicích vzdělávací program Základní škola (dále jen ZŠ) i ve třídách se vzdělávacím programem ZŠ pro třídy s rozšířeným vyučováním matematiky a přírodovědných předmětů (RVMPP). Vzdělávání probíhalo podle schválených učebních dokumentů. Pro členění učebních témat do jednotlivých ročníků škola postupuje v souladu s pokyny pro realizaci obou vzdělávacích programů tak, aby byla zajištěna návaznost obsahu učiva. V bezprostřední přípravě učitelů na sledované hodiny byly vzdělávací cíle voleny v souladu s požadavky osnov a přiměřeně možnostem žáků, ve třídách s RVMPP bylo zařazeno rozšiřující učivo. Organizace výuky odpovídala věku a schopnostem žáků. Příprava vyučujících na výuku byla promyšlená, kvalitní.

Výuka matematiky je ve všech třídách zabezpečena, až na dvě výjimky, učitelé s požadovanou odbornou a pedagogickou způsobilostí. Vybavenost tříd didaktickou technikou a možnosti jejího uplatnění v průběhu vzdělávání jsou vyhovující. Názorné učební pomůcky pro realizaci vzdělávacích programů jsou v kabinetu matematiky v dostatečném množství, další si vyučující sami nebo ve spolupráci se žáky vytvářejí. Žáci mají učebnice odpovídající zvolenému vzdělávacímu programu, vyučující běžně tvoří a pro žáky kopírují aktuální a potřebné příklady pro výklad a procvičování učiva. Třídy s RVMPP využívají v některých hodinách k výuce výpočetní techniku v počítačové pracovně. Dodržování psychohygienických podmínek bylo ve sledovaných hodinách zajištěno, pozornost byla věnována zařazování relaxačních činností a tělovýchovných chvil.

Absolutní většina sledovaných hodin se vyznačovala účelným řízením výuky směřujícím k získávání a rozvíjení pamětních vědomostí, rutinních dovedností a schopnosti jejich aplikace. Při výkladu nového učiva převažovala induktivní metoda s maximálním zapojením žáků do vyučovacího procesu, žáci samostatně prováděli zobecnění, největší možnou měrou spolupracovali na tvorbě pouček, definicí a vzorových příkladů. Dalším podnětným atributem ovlivňujícím průběh hodin bylo vhodné zařazování didaktických her, velmi dobře organizovaná samostatná práce a možnost žáků využívat alternativní postupy řešení příkladů. Tento způsob výuky žáky aktivizoval a vedl k plnému pochopení učiva. Procvičování a upevňování učiva byla věnována přiměřeně dlouhá doba. Žákům byl zajištěn prostor pro aktivní ovlivňování průběhu výuky. Vhodně byla začleňována práce s učebnicí. V hodinách byl brán zřetel na dostupné možnosti školní úspěšnosti žáků, voleno přiměřené pracovní tempo a adekvátní náročnost ze strany vyučujících. Vyučující v hodinách zařazovali zajímavé a často pro žáky motivující úlohy, ve třídách s RVMPP i problémové úlohy. Učivo bylo interpretováno odborně a věcně správně. Učitelé řídili výuku většinou racionálně, vydávali jednoznačné a srozumitelné pokyny.

Úvodní a průběžné motivační působení mělo výbornou úroveň, v přiměřené míře byla využívána možnost aplikovat osvojené vědomosti a dovednosti při řešení praktických situací. Práci žáků učitelé sledovali, poskytovali jim pomoc a výsledky většinou průběžně hodnotili. Žákům tak byla poskytována zpětná vazba. Ve dvou hodinách vedených vyučující s krátkou pedagogickou praxí byla efektivita vzdělávacího procesu nižší, způsobená zejména nevhodným výběrem matematických příkladů při výkladu nového učiva a malou realizací vnitřní diferenciací (chyběly příklady navíc pro rychlejší žáky). Čtvrtletní práce jsou přiměřené náročností i způsobem zadání. Jsou v nich hodnoceny jednotlivé zvládnuté matematické operace, žáci jsou klasifikováni za to, co umí. V závěru většiny hodin bylo celkové shrnutí učiva a zhodnocení žákovských výkonů.

Ve všech hodinách probíhala výuka v klidné, pro žáky přátelské atmosféře, založené na pozitivních mezilidských vztazích. Učitelé vesměs v průběhu hodin žáky chválili, povzbuzovali je a oceňovali jejich snahu. V této atmosféře žáci ochotně plnili zadávané úkoly. Pozitivně na

žáky působila příznivá verbální komunikace vyučujících. Vstřícný vztah učitele a žáků v průběhu hodin vytváří kladný vztah žáků k předmětu. Projevy nežádoucího chování žáků se neobjevily. Žáci tříd s RVMPP se v maximální možné míře účastní matematických soutěží a dosahují v nich velmi dobrých výsledků.

Celkově je kvalita vzdělávání žáků 6. - 9. ročníků v matematice vynikající.

Fyzika

Učební plán předmětu je v souladu se zvoleným vzdělávacím programem, vypracované tematické plány rozvrhují učivo osnov do jednotlivých ročníků a měsíců roku. V 6. ročníku vyučující naplánovali stejný objem učiva pro třídu s RVMPP, která má 2 hodiny fyziky týdně, jako pro paralelní třídy s časovou dotací fyziky 1 hodina týdně. V praxi to znamená nedostatečné procvičení učební látky. Ve vyšších ročnících jsou už časové dotace fyziky ve všech třídách shodně 2 hodiny týdně a tematický plán je vypracován společný pro všechny paralelní třídy ročníku bez ohledu na rozdíly ve vzdělávacím programu. Výuku tříd s RVMPP odlišuje v oblasti fyziky hlavně zaměření praktických činností, které je v těchto třídách věnováno v 8. a 9. ročníku provádění fyzikálních pokusů a měření. Tyto hodiny podle tematického plánu doplňují činnostní pojetí učiva fyziky prací půlených tříd. Doporučeným laboratorním pracím jsou věnovány v tematických plánech v každém ročníku minimálně 3 úlohy. K systematickému zpracovávání jejich výsledků formou protokolů nedochází. Škola se účastní pravidelně fyzikální olympiády, letošní místní kolo řešili 2 žáci.

Fyziku ve škole vyučují 2 plně kvalifikovaní učitelé – jeden s dlouholetou praxí a druhý začínající, který učí pouze ve 2 šestých třídách. Z důvodu nemoci nebyly jeho hodiny hospitovány.

Pro výuku fyziky má škola samostatnou odbornou učebnu. Ta je velká (zachovalé lavice pro 40 žáků), má rozvod plynu a elektřiny do stolků, zatemnění oken žaluziemi i roletami. Učebna je přímo propojena s prostorným kabinetem. K dispozici jsou obvyklé pomůcky pro základní výuku fyziky na daném stupni školy, většina je z doby zařizování školy před asi 30 roky. V posledních letech vybavení obnovováno nebylo, přesto pomůcky umožňují provádění potřebných pokusů. Frontální pokusy za využití školního rozvaděče elektřiny komplikují „slabé“ jističe (při současném připojení několika pracovních skupin se vypínají).

Začátky sledovaných hodin byly vždy věnovány seznámení s plánem hodiny a prověřování znalostí učiva. Potom následoval výklad nové látky, metodou řízeného rozhovoru se žáky, podle možností za doprovodu demonstračního pokusu. V několika hodinách výklad probíhal podle předem připravené osnovy na tabuli, která se pak stala základem žakovských zápisů do sešitů. Výklad byl vždy po odborné stránce připraven správně. Vyučující kladl důraz na přesnost vyjadřování a popisu fyzikálních jevů. Snažil se u žáků budovat a doplňovat ucelený, jednotný systém fyzikálních vědomostí. Seznamoval je i s mnemotechnickými pomůckami pro odvozování vzorců. Výklad však byl často nepřiměřeně dlouhý a přecházel v monolog (i v praktických činnostech), ačkoliv řadu informací žáci znali a mohli je sami sdělit. V takových partiích jejich pozornost klesala (velmi výrazně v případě jedné deváté třídy). Ve sledovaných hodinách byly provedeny pro zpestření učiva demonstrační pokusy. Při frontálním pokusu žáci pracovali se žakovskými soupravami z optiky a elektřiny. V případě dostatku času následovalo procvičení nové látky (podle možností na příkladech) nebo shrnutí probraného učiva.

Vyučující zařazoval do výkladu aktualizaci učiva a řadu zajímavých příkladů z praxe, několikrát uplatnil mezipředmětové vztahy. Během výuky nejlepší odpovědi chválil. Závěrečné zhodnocení hodiny a vyzdvižení žáků, kteří se významněji zapojili do hodiny, neprováděl.

Podle kontroly žákovských knížek jsou rodiče o výsledcích žáků přiměřeně informováni.

Vyučující měl klidný, kultivovaný projev. Během výuky respektoval osobnost žáků i jejich individuální indispozice (např. první pobyt ve škole po nemoci). V převážné části hodin nevytvářel dostatečný prostor k diskusi ani nezařazoval kooperativní práci. V hodinách řada žáků nepromluvila a aktivita tříd byla často nízká. Vyučující v hodinách nemusel řešit žádné výraznější kázeňské problémy.

Celkově je průběh vzdělávání ve výuce fyziky hodnocen jako průměrný.

Předměty zaměřené na výuku obsluhy počítačů – informatika, pracovní činnosti, praktikum práce na počítači

Třídy s RVMPP mají v 6. a 7. ročníku 1 hodinu týdně pracovní činnosti zaměřené na obsluhu počítačů. Žáci ostatních tříd v těchto ročnících mohou navštěvovat 1 hodinu týdně nepovinný předmět praktikum práce na počítači. Tyto třídy pak mají v učebním plánu 7. až 9. ročníku volitelný předmět informatika 2 hodiny týdně. Tematické plány rozpracovávají učivo ročníků do jednotlivých měsíců. Jejich obsahové sestavení je reálné, odpovídá osnovám zvoleného vzdělávacího programu i možnostem školy a žáků. Tematické plány pokrývají velkou šíři poznatků v počítačové oblasti. V hospitovaných hodinách učivo navazovalo na učivo předcházejících hodin. Učitelé je předkládali žákům, po stránce odborné i metodické, správně. Na počítačích žáci pracují i v dalších předmětech (hospitována byla např. i hodina matematiky v 9. ročníku, ve které vyučující procvičovala se žáky učivo o funkcích). 3krát týdně po vyučování mají žáci přístup do učebny s internetem.

Převážnou část hodin, zaměřených na obsluhu počítačů, ve škole učí učitelka nesplňující podmínky pedagogické a odborné způsobilosti pro daný předmět. Druhý vyučující, v letošním školním roce začínající, je pro výuku těchto předmětů plně způsobilý.

Pro výuku jsou k dispozici 2 samostatné odborné učebny. Jedna je vybavena 8 staršími bezdiskovými počítači PC 80386, serverem PC 80486DX a jehličkovou tiskárnou. Síťové propojení zajišťuje systém Novell. Z potřebných programů na těchto počítačích fungují Windows 3.11, MS Word 6.0 a MS Excel 5.0. Druhá učebna je součástí budovaného informačního a vzdělávacího centra. V učebně je umístěno 15 repasovaných počítačů PC Pentium 75 MHz (8 z nich je multimediálních), server Pentium 166 MHz se zálohovacím zdrojem napětí, inkoustová tiskárna, kombinované zařízení HP OfficeJet Pro 1150C (tiskárna, kopírka a skener). Na těchto počítačích jsou nainstalovány Windows 98, Office 97 Standart a v obou učebnách běžné výukové programy. Učebna a 4 učitelská pracoviště ve škole jsou napojeny na internet ISDN linkou.

Hospitované hodiny měly klasickou stavbu. Učitelé v nich používali přesnou odbornou terminologii a vyžadovali, aby i žáci uměli přesně popsat úkony, které měli zadány. Ve všech hospitovaných hodinách bylo vykládáno základní učivo MS Wordu nebo MS Excelu. Jedna hodina byla věnována praktické výuce psaní s cílem seznámit žáky se základy úpravy textů. Vyučující uváděl jasné a přesné příklady vykládaných jevů, snažil se zapojit do výuky všechny žáky i v případě, že pracovali dva na jednom pracovišti. Žáci získávali zábavnou formou znalosti o formátu buněk, řádků a sloupců. Učitelka se snažila vést žáky tak, aby byli schopni pracovat samostatně podle odborné literatury nebo podle „Nápovědy“. Oba učitelé v hodinách obcházeli jednotlivá počítačová pracoviště, opravovali případné chyby a poskytovali žákům další informace nebo náměty. Žáci aplikovali dříve získané dovednosti při řešení nových situací.

V hodinách byla v rovnováze teoretická část výuky s praktickým procvičováním. Vyučující žáky v úvodu hodin vždy slovně motivovali, někdy použili i ukázky budoucích výsledků jejich práce. Učivo se snažili oživit aktualizací, procvičením na praktických příkladech nebo

zařazením hravých prvků (např. tvorba počítačového komiksu). Během výuky žáky oslovovali převážně jménem, přiměřeně je chválili a podporovali jejich zájem o práci. Podle svých schopností si žáci sami určovali rychlost své práce, učitelka je vedla k hledání různých způsobů a metod řešení daného úkolu. Vyzývala je i k vyzkoušení cesty, která se zdála nesprávná. Ve většině případů chybělo závěrečné zhodnocení hodin a ocenění práce jednotlivců.

Žáci respektovali přesné a srozumitelné pokyny vyučujících. Během hodin měli dostatečný prostor k pokládání dotazů i vyjadřování vlastních názorů, který většinou nezneužívali. V hospitovaných hodinách nebyli vedeni ke kooperaci při práci.

Celkově je průběh vzdělávání ve výuce informatiky hodnocen jako velmi dobrý.

Občanská výchova

Plán výuky koresponduje se zvoleným vzdělávacím programem školy. Obsah předmětu je rozpracován do tématických celků, v jejichž rámci je učivo dále členěno do blíže specifikovaných bloků zejména základního učiva. Rozšiřující okruhy učiva jsou aktuálně zařazovány v průběhu školního roku dle časových možností a úrovně žákovských kolektivů. Je sledována a dodržována návaznost výuky mezi jednotlivými ročníky. Funkční začlenění aktuálních témat z oblasti prevence sociálně patologických jevů dotváří velmi kvalitní a ucelené plánování výuky. Ze stylu vedení sledovaných hodin a z jejich organizačního i obsahového pojetí je zřejmá vysoká připravenost a pedagogická profesionalita.

Veškerou výuku občanské výchovy 2. stupně základní školy zajišťuje jedna vyučující, která svým dosaženým vzděláním splňuje podmínky odborné a pedagogické způsobilosti. Všechny hospitované hodiny byly vyučovány v kmenových učebnách jednotlivých tříd zařízených běžným způsobem. V zajištění výuky učebnicemi a učebními texty byly v některých ročnících shledány nedostatky. Prozatím chybějící učebnice vyučující kompenzuje různými nakopírovanými texty, obohacuje výuku kvízy, křížovkami, využitím map a vhodných knižních titulů, vedoucích k vyšší názornosti a pestrosti vyučování. Činnost žáků byla směřována k naplňování psychohygienických zásad a přiměřenému somatickému zatížení. Celkové pozitivní pojetí výuky mělo na žáky příznivý dopad.

V organizaci výchovně vzdělávacího procesu převládaly aktivizující formy a metody práce, odvíjející se z osobnostních a odborných předpokladů učitelky. Řízený rozhovor, kooperativní metody práce i žákovské činnosti samostatně vykonávané tvořily dominantu sledované výuky. Pokyny pro žáky zněly jasně, srozumitelně, s pedagogickým taktem a přirozenou autoritou. Výuka v jednotlivých ročnících směřovala k nenásilnému postupnému formování a rozvíjení žákovské osobnosti. Ve vyšších ročnících byli žáci cíleně vedeni k osvojení poznatků z oblasti uspořádání našeho státu, znalosti práva, občanské odpovědnosti a orientace v mezilidských vztazích. Vhodně byly využity a dále rozvíjeny dosavadní vědomosti žáků ze společenskovedních předmětů i z jejich osobních životních zkušeností. Byl brán zřetel na reálné možnosti žáků, voleno přiměřené pracovní tempo, byl soustavně vytvářen prostor pro diskusi s případným vhodným názorovým usměrněním. Sledované hodiny znamenaly vysokou aktivitu a vzbuzení zájmu žáků o danou tematiku. Těmito atributy byla provázena veškerá sledovaná výuka občanské výchovy.

Motivační působení na žáky dosahovalo vysoké intenzity. I žáky pasivnější se dařilo zapojit do výuky. Klasické prověřování znalostí žáků nebylo ve sledovaných hodinách zařazeno. Ze záznamů v žákovských knížkách je však zřejmé optimální hodnocení žáků několikrát za pololetí ve specifickém výchovném předmětu s jednohodinovou týdenní dotací.

Ve většině případů byl zaznamenán zcela pozitivní způsob komunikace mezi vyučující a žáky, vyznačující se vstřícností a podnětným pracovním prostředím. Případy nabídnutého prostoru pro vyjádření vlastního postoje a názoru žáků se vyskytovaly ve všech hodinách. Převažovalo

ukázněné a zároveň spontánní chování žáků, plynoucí z nastolených situací během výuky.

Kvalita vzdělávání v občanské výchově má vynikající úroveň.

Hodnocení průběhu a výsledků vzdělávání ve sledované oblasti

Na základě získaných zkušeností z provedených hospitací, sledování materiálních podmínek potřebných pro výchovu a vzdělávání, plánování a přípravy na výuku, psychohygienických podmínek, použitých forem a metod výuky, motivace a hodnocení žáků, vzájemné interakce a komunikace mezi učiteli a žáky lze konstatovat, že sledované jevy a skutečnosti mají výraznou převahu pozitiv. Ne vždy jsou však tematické plány učitelů a zejména náročnost vůči žákům tříd plnění a neplnění RVMPP v předmětech rozšířené výuky diferencovány.

Průběh vzdělávání ve sledovaných předmětech je celkově hodnocen jako velmi dobrý.

HODNOCENÍ PODMÍNEK VZDĚLÁVÁNÍ

Plánování práce školy vychází z dlouhodobé koncepce školy pro roky 2000 – 2004 vypracované na základě analýzy podmínek školy a prostředí, ve kterém se škola nachází. Koncepční záměry a úkoly školy jsou smysluplné a realizovatelné. Obsahují všechny oblasti práce školy (výchovu a vzdělávání, zaměření školy, řízení školy, personální zajištění činnosti školy, materiální a finanční zabezpečení provozu školy i vztahy s rodiči a veřejností). Na tvorbě Koncepčních záměrů a úkolů školy v období 2000 – 2004 se podílelo zejména vedení školy, vedoucí pracovníci a garanti jednotlivých vyučovacích předmětů. Roční plán vzniká z rozboru roku předchozího, reaguje na aktuální požadavky a je rozpracován do měsíčních pracovních plánů. Úkoly jsou kontrolovány a plnění vyhodnocováno na poradách vedení školy, provozních poradách a na jednáních pedagogických rad. Při plánování je využíváno podnětů a připomínek pracovníků přednesených na poradách i při osobním styku s ředitelem školy. Koncepce a stanovené cíle odpovídají reálným možnostem školy, byli s nimi seznámeni jak pedagogický sbor, tak i rodiče. Plánování je systematické, jsou vymezeny základní cíle i cíle rozšiřující. Schválený učební plán je vedením školy rozpracován, navazuje na oba deklarované vzdělávací programy a vyhovuje potřebám a zájmům žáků. Vnitřní klasifikační řád doporučuje učitelům přístup ke klasifikaci žáků a určuje minimální počet známek pro určité časové období. Volitelnými předměty pro žáky 7. a 8. ročníků jsou informatika, konverzace v anglickém jazyku, seminář a praktika ze zeměpisu a sportovní výchova. Škola nabízí žákům nepovinné předměty cvičení z českého jazyka, cvičení z matematiky, práce na počítačích a příprava pokrmů. Škola poskytuje zázemí pro činnost Základní umělecké školy Pardubice, Lonkova ulice. Pedagogové vedou 8 kroužků zájmové mimoškolní činnosti žáků. Škola organizuje nebo se účastnila v průběhu školního roku mnoha akcí rozšiřujících a zkvalitňujících oblast výchovy a vzdělávání žáků: exkurze, vzdělávací projekty, divadlo koncerty, besedy, sportovní soutěže, vystoupení školního pěveckého sboru atd.

Organizačním řádem a přehlednou organizační strukturou jsou jasně vymezeny kompetence pracovníků. Pro vedoucí pracovníky je zpracována a jimi podepsaná pracovní náplň. Pomocí organizační struktury je zajištěno účinné řízení školy. Organizace vyučování umožňuje žákům využít k relaxačnímu pobytu o hlavní přestávce venkovního areálu školy. Přístup učitelů k potřebným informacím je zajištěn formou měsíčních porad, nástěnek a v případě nutných a neodkladných sdělení ihned ústní formou. Ochrana osobních dat zaměstnanců i žáků je zajištěna. Informace zákonným zástupcům žáků jsou včasné, věcné a v potřebné míře. Při zahájení školního roku dostávají rodiče Školní zpravodaj, který obsahuje základní potřebné informace o škole. Věcné náměty a připomínky rodičů jsou respektovány a využívány ke

zlepšení činnosti. Výroční zpráva o činnosti školy ve školním roce 2000 – 2001 poskytuje informace požadované dle § 17e, odst. 2 a 3 zákona č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů. Rozhodnutí vydávaná ředitelem školy jsou včasná, věcná, adresná a konkrétní. Podněty a připomínky pracovníků ředitel školy dle závažnosti vyhodnocuje a využívá, případně realizuje.

Ředitel školy prosazuje demokratický styl řízení na bázi přirozeného respektu s přihlédnutím k závažnosti a zodpovědnosti. Operativní řízení navazuje na plánování a kontrolu jednotlivých činností. Tvořivost a iniciativa pracovníků pramení zejména z celkového pojetí školy, každý má vytvořeny potřebné podmínky pro seberealizaci. Lidský potenciál školy je využíván maximálně jak z hlediska odbornosti, tak i tvořivosti, seberealizace, nápadů a dalšího vzdělávání. Pro každého začínajícího učitele je na 1 rok ustanoven uvádějící učitel, který má vedením školy zpracovanou náplň činnosti. Ke stimulaci pracovníků jsou vytvořena, všeobecně známá a v praxi důsledně uplatňovaná kritéria pro přiznávání nenárokových složek platu (součást vnitřního platového řádu). Při tvorbě kritérií se k nim mohli pracovníci vyjádřit.

Vedení školy dokladovalo plán kontrolní a hospitační činnosti, který je dodržován a na týdenních poradách vedení školy je sledováno jeho plnění i dosažené výsledky. Kontrolní mechanismy odpovídají běžně známým formám vedoucích pracovníků na školách. Kontrolám podléhá vedení dokumentace žáků, třídních knih, žákovských písemných projevů, dodržování pravidel stanovených školou a povinností zaměstnanců. Hospitace prováděné vedením školy jsou cílené. Výsledky hospitací jsou s vyučujícími projednány, na obecnější či frekventovanější problémy jsou pedagogové vhodným způsobem upozorňováni na provozních poradách. Evidence hospitací je přehledná. Kontrola provozu a hospodaření je pravidelná a průběžná.

Hodnocení podmínek vzdělávání

Plány školy jsou velmi dobrým východiskem pro další rozvoj její činnosti. Organizování je funkční, zajišťuje bezproblémový chod školy. Kladem je výrazná snaha vedení školy zkvalitňovat práci pedagogického sboru a umožnit učitelům další vzdělávání případně dokončení či doplnění požadované kvalifikace. Vedení a motivování pracovníků je zcela mimořádné, kontrolní systém je zaměřen na všechny složky, kontrolní mechanismy jsou příkladné.

Na základě uvedených zjištění hodnotí ČŠI podmínky vzdělávání jako vynikající.

HODNOCENÍ EFEKTIVNOSTI VYUŽÍVÁNÍ PROSTŘEDKŮ PŘIDĚLENÝCH ZE STÁTNÍHO ROZPOČTU VZHLEDEM K ÚČELU JEJICH POSKYTNUTÍ A VZHLEDEM K UČEBNÍM DOKUMENTŮM

Hodnocení efektivity čerpání NIV

Přidělené prostředky NIV (neinvestiční výdaje) na rok 2001 ze státního rozpočtu byly plně vyčerpány a použity k účelům určeným rozpisem závazných ukazatelů. Nejvíce finančních prostředků bylo vynaloženo na mzdové náklady (50%). Příděl ze státního rozpočtu nepokryl plně potřebný nákup učebnic a učebních pomůcek, organizace použila na dofinancování prostředky z rezervního fondu.

Podíl příspěvku ze státního rozpočtu na celkových neinvestičních provozních nákladech školy činil dle hlavní knihy 70,3%.

Celkově škola za účetní období roku 2001 vytvořila zlepšený hospodářský výsledek, který byl navržen jako příděl do fondu odměn a rezervního fondu.

Hodnocení efektivity čerpání mzdových prostředků

Dodržování závazných ukazatelů mzdové regulace (limit počtu zaměstnanců, limit prostředků na platy a na ostatní platby za provedenou práci) bylo vyhodnoceno porovnáním stanovených ukazatelů rozpisu rozpočtu přidělených škole čtvrtou úpravou rozpočtu a skutečného čerpání mzdových prostředků dle mzdové rekapitulace, hlavní knihy a mzdového výkazu za rok 2001. Zjištěna byla úspora v limitu počtu zaměstnanců (1,55), limit prostředků na platy a na ostatní platby za provedenou práci byl vyčerpán v plné výši.

Personální dokumentace je vedena nepřehledně. U zaměstnanců vybraných ke kontrole byly doklady potřebné pro zápočet do platového stupně založeny v několika dalších složkách. Velké množství dokladů staršího data ztěžuje orientaci. Namátkovou kontrolou zařazení do platových tříd a platových stupňů bylo zjištěno porušení obecně platných právních předpisů u tří zaměstnanců.

Osobní příplatky jsou vypláceny dlouhodobě na základě vypracovaných kritérií a přiznávány písemnou formou. Odměny jsou poskytovány za mimořádné práce a podloženy písemným hodnocením splněného úkolu. Z celkového objemu nenárokových složek platu činily v roce 2001 osobní příplatky 86,4 % a odměny 13,6 %.

Zvláštní příplatky se vyplácejí za třídnictví, příplatky za vedení odpovídají organizačnímu schématu školy.

Kontrola fondu kulturních a sociálních potřeb (FKSP) byla provedena za rok 2001. Příděl do FKSP byl proveden v souladu s obecně platnými právními předpisy. Peněžní prostředky FKSP jsou uloženy na samostatném bankovním účtu. Pro tvorbu a používání fondu škola vypracovala zásady pro používání prostředků z FKSP.

Finanční prostředky fondu byly použity na peněžní dary, zlepšení pracovního prostředí, příspěvky na stravování, zájezdy, vstupenky na divadelní představení, permanentky do sportovních zařízení. Čerpání prostředků je v souladu s výše uvedenými zásadami a bylo průkazně doloženo účetními doklady, které splňují náležitosti dané zákonem č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů.

Hodnocení efektivnosti čerpání ONIV

Převážná část přidělených ONIV (ostatní neinvestiční výdaje) na rok 2001 byla vyčerpána na nákup učebnic, učebních pomůcek a školních potřeb (50,9%), cestovné (17%), další vzdělávání pedagogických pracovníků (12,4%) a výuku plavání (12%).

Při namátkové kontrole účetních dokladů bylo zjištěno, že účetnictví je vedeno správně a průkazným způsobem a účetní doklady splňují náležitosti dané obecně závazným právním předpisem.

Hodnocení výroční zprávy o hospodaření školy

Výroční zpráva o hospodaření školy za rok 2001 byla vypracována a uvedené údaje mají návaznost na účetní výkazy a sestavy za rok 2001.

Hodnocení efektivnosti využívání prostředků přidělených ze státního rozpočtu vzhledem k účelu jejich poskytnutí a vzhledem k učebním dokumentům

Ve sledovaných oblastech uvedených v inspekční zprávě nebylo zjištěno neefektivní využívání prostředků přidělených ze státního rozpočtu.

DALŠÍ VÝZNAMNÁ ZJIŠTĚNÍ

Sledování a hodnocení účinnosti prevence sociálně patologických jevů ve škole

V rámci orientační inspekce byla sledována a hodnocena výše uvedená problematika včetně zachycení míry využitelnosti metodických pokynů MŠMT ČR čj. 14 514/2000-51 a 28 275/2000/22 k prevenci sociálně patologických jevů u dětí a mládeže v kontrolované škole.

Tématicky zaměřený úkol byl vyhodnocen prostřednictvím žákům zadaných dotazníků, besed se žáky, pozorování života školy, analýzy vybrané dokumentace školy, rozhovorů s metodikem prevence, ředitelem školy a dalšími zainteresovanými pracovníky.

Vedení školy s metodikem prevence a za spoluúčasti členů pedagogického sboru přistupují k ochraně žáků před nežádoucími společenskými jevy současného života zodpovědně. Významnou preventivní roli hraje profilace školy, nabídka zájmových aktivit zejména sportovního a hudebního zaměření a pořádané mimoškolní aktivity (vzdělávací, sportovní soutěže a turnaje, kulturní akce, besedy). Klima školy je příznivé, podporované podnětným a estetickým prostředím společných školních prostor. Spíše strohým dojmem však působí většina učeben 2. stupně. Bezpečnost žáků je zajištěna stanoveným systémem pedagogických dozorů v době přestávek a oběda ve školní jídelně. Vypracovaný preventivní program zasahuje do všech oblastí školního života žáků, je průběžně aktualizován za využití vydaných metodických pokynů.

Ve školní knihovně jsou pedagogům k dispozici tituly s aktuální tematikou. Rovněž ve videotéce nalezne každý vyučující kazety zejména zaměřené proti šikaně, návykovým látkám, kouření a AIDS. Dle finančních možností školy dochází k rozšiřování fondu. Někteří učitelé čerpají potřebnou literaturu z vlastních zdrojů.

Na základě provedené analýzy registrovaných školních úrazů za tento školní rok lze konstatovat, že se jedná o zranění lehčího rázu, četností odpovídající situaci v jiných základních školách stejných či podobných parametrů. Zaznamenané úrazy nejsou zaviněny

vyjma jednoho případu (úmyslné strčení) další osobou. Nejčastějším místem zranění žáků jsou tělocvična, školní chodba i třída. Taktéž žákům udělená výchovná opatření jsou běžného charakteru, svou četností srovnatelná s obdobnými školami.

V dotazníkové žákovské akci, jež proběhla ve 4 náhodně vybraných třídách všech ročníků 2. stupně, převládly pozitivní názory na činnost školy, její klima, vztahy mezi spolužáky i postoje k učitelům. Žáci vyjádřili důvěru ve své učitele v případě, že by došlo k úrazu, nehodě apod. Jsou přesvědčení, že by jim učitelé pomohli, kdyby je někdo šikanoval. Pouze v případě čistoty a vybavení školních toalet (toaletní papír, mýdlo, ručníky) žáci vyjádřili své záporné stanovisko. Menší část žáků školy většinou nechutnají obědy ve školní jídelně.

Škola se problematikou prevence sociálně patologických jevů prokazatelně zabývá. Vedení školy a příslušní pedagogové pojali danou problematiku koncepčně, přijatý systém je funkční. K realizaci prevence jsou využívány vydané metodické pokyny MŠMT.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

- Zřizovací listina ze dne 27. června 2001.
- Rozhodnutí o změně zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení ze dne 28. srpna 1999.
- Inspekční zpráva čj. 102 60/98-2450 ze dne 24. února 1998.
- Výroční zpráva o činnosti školy za školní rok 2000/2001.
- Koncepční záměry a úkoly v období 2000 – 2004.
- Učební plán upravený v podmínkách školy.
- Organizační řád a organizační schéma školy ve školním roce 2001/2002.
- Školní řád pro školní rok 2001/2002.
- Vnitřní klasifikační řád pro školní rok 2001/2002.
- Plán práce na školní rok 2001 – 2002.
- Pracovní plány práce na jednotlivé měsíce školního roku 2001 – 2002.
- Zápis z jednání pedagogické rady za školní rok 2001/2002.
- Rámcový plán kontrolní a hospitační činnosti pro školní rok 2001/2002.
- Tematické plány hospitovaných předmětů.
- Aktuální třídní knihy v hospitovaných třídách.
- Rozvrh hodin tříd ve školním roce 2001 – 2002.
- Výběr žákovských knížek, notýsků a písemností v hospitovaných předmětech a třídách.
- Minimální preventivní program „Škola bez drog“ Základní školy Pardubice - Polabiny, Npor. Eliáše 344 ze dne 19. dubna 2001.
- Mimoškolní aktivity od začátku školního roku k termínu inspekce – přehled.
- Seznam literatury a videotéka pro prevenci sociálně patologických jevů ke dni 13. února 2002.
- Besedy pro žáky školní rok 2001/2002 – přehled.
- Zájmové kroužky a mimoškolní aktivity školní rok 2001/2002.
- Kniha úrazů.
- Rozvrh pedagogických dozorů pro školní rok 2001/2002.

- Školní zpravodaj pro rodiče – výběr.
- Schválený rozpočet na rok 2001.
- Zpráva o hospodaření školy za rok 2001.
- Účtový rozvrh na rok 2001.
- Rozvaha úč OúPO 3-02 za rok 2001.
- Výkaz zisku a ztráty úč OúPO 4-02 za rok 2001 + příloha organizačních složek státu, územních samosprávných celků a příspěvkových organizací úč OúPO 5-02.
- Hlavní kniha účetnictví za rok 2001.
- Účetní deník úplný pro účty 50150, 51230 a 50152 za rok 2001.
- Namátkově vybrané přijaté faktury za rok 2001.
- Namátkově vybrané výdajové pokladní doklady za rok 2001.
- Vnitroorganizační směrnice pro vedení účetnictví ze dne 1. října 2001 + příloha č. 1 - pracovní cesty a cestovní náhrady.
- Zásady používání FKSP k 1. lednu 2001.
- Podrobné čerpání FKSP za rok 2001.
- Namátkově vybrané přijaté faktury FKSP za rok 2001.
- Výkaz Škol P1-04 za rok 2001.
- Mzdová rekapitulace za rok 2001.
- Personální dokumentace namátkově vybraných zaměstnanců školy.
- Vnitřní platový předpis ze dne 27. prosince 2000.

ZÁVĚR

Vyučování probíhá v souladu s učebními plány a osnovami vzdělávacích programů Základní škola a Základní škola pro třídy s rozšířenou výukou matematiky a přírodovědných předmětů. Výchova a vzdělávání žáků ve škole dosahují díky své komplexnosti nadprůměrné úrovně. Rozšířená výuka plní velmi dobře svůj účel.

Řízení školy je promyšlené, koncepční a operativní s důslednou kontrolou, čímž jsou vytvořeny vynikající podmínky pro vzdělávání. Pozitivně je hodnoceno i další vzdělávání pedagogických pracovníků a mimoškolní aktivity. S poskytnutými finančními prostředky ze státního rozpočtu hospodaří škola dle zjištění ČŠI efektivně.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Razítko

Školní inspektoři:	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	Mgr. Vladimír Tomek	Mgr. Vladimír Tomek, v.r.
Členové týmu	Mgr. Jaroslav Loučka	Mgr. Jaroslav Loučka, v.r.
	Mgr. Věra Rečlová	Mgr. Věra Rečlová, v.r.
	Mgr. Eva Škodová	Mgr. Eva Škodová, v.r.
	Mgr. Kateřina Žezulová	Mgr. Kateřina Žezulová, v.r.
Další zaměstnanci ČŠI	Marta Košutová Eva Nováková	

V Pardubicích dne 27. března 2002

Datum a podpis ředitele školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 2. duben 2002

Razítko

Ředitel školy nebo jiná osoba oprávněná jednat za školu

Mgr. Jan Pavlík

Mgr. Jan Pavlík, v.r.

Předmětem inspekce bylo dílčí zhodnocení činnosti školy dle § 18 odst. 3, 4 zákona ČNR č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů.

Dle § 19 odst. 7 téhož zákona může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Hodnoticí stupnice

Stupeň	Širší slovní hodnocení
Vynikající	<i>Zcela mimořádný, příkladný</i>
Velmi dobrý	<i>Výrazná převaha pozitiv, drobné a formální nedostatky, nadprůměrná až spíše nadprůměrná úroveň</i>
Průměrný	<i>Negativa a pozitiva téměř v rovnováze, průměrná úroveň</i>
Pouze vyhovující	<i>Převaha negativ, výrazné nedostatky, citelně slabá místa</i>
Nevyhovující	<i>Zásadní nedostatky, které ohrožují průběh výchovně-vzdělávacího procesu.</i>

Plní, je v souladu	<i>Dodržuje, čerpá účelně, efektivně</i>
Neplní, není v souladu	<i>Nedodržuje, nečerpá účelně, efektivně</i>

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Příslušný orgán státní správy	2002-04-16	102 105/02-2651
Zřizovatel	2002-04-16	102 106/02-2651

Připomínky ředitele školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
		Připomínky nebyly podány